در شهر

معابری که روشن شد

گرچه روشنایی معابر جزو مسئولیت‌های شهرداری نیست اما با انجام اقداماتی، این دغدغه مردم پیگیری شده است. تصور کنید در خیابانی تاریک قدم می‌زنید. ساعات پایانی شب است. چه حسی دارید؟ شاید برخی از شما یاد فیلم‌های ترسناک بیفتید و یا آنکه خاطرات صفحه حوادث روزنامه از مقابل نگاهتان رد شود اما در هر صورت ترس سر تا پای شما را فرا می‌گیرد. همانگونه که ناصر امانی، عضو شورای شهر تهران می‌گوید: «تاریکی معابر سبب شده برخی نقاط بی‌دفاع شهری روشنایی نداشته باشند و چراغ‌های بعضی بوستان‌ها و معابر خاموش شوند؛ مشکلاتی که این وضعیت می‌تواند ایجاد کند افزایش ناامنی، سرقت و خفت‌گیری‌هاست؛ همچنین می‌تواند سبب افزایش تصادفات در معابر شهری شود؛ حتی برخی از مردم جرأت نمی‌کنند با خودرو از منطقی که روشنایی ندارد عبور کنند؛ این مسئله به‌نوعی زندگی شبانه مردم را مختل می‌کند.»

تاریکی معابر در سال ۹۸ شدت گرفته و به گونه‌ای درمی‌سراز شده بود. از افزایش تصادفات شهری گرفته تا ناامن شدن برخی فضاهای پاساژ همگی به مشکل اصلی تهران تبدیل شده بودند اما کم‌کاری از سوی چه کسی رخ داده بود؟ یکی از اعضای شورای شهر وقت در بهمن ۹۸ نسبت به این موضوع واکنش نشان داد و بیان کرد که «برخی می‌گویند تاریکی معابر بدلیل کوتاهی شهرداری در انجام وظایفش است در حالی که براساس قانون، تأمین روشنایی معابر برعهده وزارت نیرو و شرکت‌های برق منطقه‌ای است. عدم‌تأمین روشنایی معابر شهری زمینه‌ساز حوادث ترافیکی، باعث قرارگرفته‌شدن بستر مناسب برای بزهکاری و بدل ساختن معابر امن شهر به فضای بی‌دفاع شهری و کاهش احساس امنیت شهروندان است؛ موضوعی که نه‌تنها چهره شهر را تاریک می‌کند بلکه بر تصویر و تصور شهروندان و گردشگران از تهران تأثیر می‌گذارد. براساس تبصره ۱ ماده ۱۱ قانون سازمان برق ایران (مصوب ۱۳۴۶) و آیین‌نامه نحوه تأمین و تعیین هزینه روشنایی معابر و جابه‌جایی تأسیسات آب و برق (مصوب ۱۳۶۴ هیأت‌وزیران) هزینه روشنایی معابر توسط شرکت‌های برق منطقه‌ای رأساً از محل عوارض مقرر بر مصرف برق تأمین و پرداخت می‌شود.»

جالب است بدانید مشاور شهردار وقت تهران در سال ۹۹ نیز به این موضوع واکنش نشان داد و بیان کرد که هم‌اکنون وزارت نیرو، شهرداری را مسئول قلمداد می‌کند و در مواجهه مردم با شرکت‌های برق منطقه‌ای، آنها به‌سوی شهرداری هدایت می‌شوند و مردم سرگردان بین وزارت نیرو و شهرداری تهران مانده‌اند. البته ناراضایتی حاصل از عدم‌تأمین روشنایی معابر در نهایت متوجه دولت در مفهوم عام آن می‌شود. در بند ۴ ماده یک قانون تأسیس وزارت نیرو مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۲۸ آمده است که «تهیه و تدارک و ساخت وسایل و لوازم و ماشین‌آلات مربوط به امر تولید و انتقال و توزیع آب و برق بر عهده وزارت نیرو است»؛ بنابراین از سال ۱۳۶۴ با تصویب آیین‌نامه مصوب هیأت‌وزیران تاکنون شهرداری‌ها هیچ‌گونه وظیفه‌ای در خصوص تأمین و تعیین هزینه روشنایی معابر ندارند؛ با همه این صحبت‌ها که روشنایی معابر از نظر قانونی به شهرداری ارتباطی ندارد اما باز هم مردم روشنایی را از سامانه ۱۳۷ مطالبه دارند و تماس‌های پیاپی در این خصوص گرفته می‌شود.

روشنایی معابر از جمله اقداماتی است که باید قانونگذار در آن خصوص دست به اصلاحاتی بزند و تعیین تکلیف کند ولی شاید بتوان گفت در این حوزه ورود کند و ورود جدی‌تر خود را براساس مسئولیت اجتماعی ادامه دهد. مطابق با طرح جامع روشنایی و نورپردازی فضاهای شهر تهران مصوب ۱۳۹۴ شهرداری تهران موظف است مهندسی بهینه منابع برق، اصلاح الگوی مصرف انرژی و طراحی نورپردازی انرژی کارا، هماهنگی در نورپردازی شهری و ممانعت از آلودگی نوری و بازنمایی هویت فضاهای شهری را سرلوحه کار خود قرار دهد. در همین راستا در دی‌ماه ۱۴۰۱ نظام‌نامه ۳ ساله میان شهرداری و وزارت نیرو امضا شد که محورهای نظام‌نامه در ۵ سر فصل برق و انرژی شهر تهران، آب و فاضلاب شهر تهران، شهر هوشمند و توسعه دولت الکترونیک، امور مالی و حقوقی و امور فرهنگی و تبلیغی در راستای مدیریت مصرف تنظیم شده است.

در بخش برق و انرژی شهر تهران اصلاح، بازسازی، نوسازی و توسعه پست‌های برق شهری یکی از مهم‌ترین محورهای مورد تفاهم میان ۵ دستگاه است که مبتنی بر آن ۱۹ پست برق (پارک لاله، خراسان، خیام، الهیه، ۲۲ بهمن و کریمخان) فرا است تبدیل به پست‌های جی ای اس شود. همچنین در معابر تهران ۴۶۱ هزار چراغ پرمصرف داریم که با تفاهم میان ۳ دستگاه قرار است چراغ‌های ال ای دی جایگزین آنها شود.

یادداشت

جلال ملکی
محکوی سازمان آتش‌نشانی تهران

عملکرد کشوری آتش‌نشانی تهران

زمانی آتش‌نشانی فقط موظف به خدمت‌رسانی در محدوده تهران بود اما جدسانلی است که آتش‌نشانی امکانات خوبی به‌دست آورده و با توجه به وظیفه و حدادی خود به هممطنان در هرجایی که نیاز دارند کمک می‌رساند تا جایی که این سازمان به‌صورت یک اگان ملی در آمده است. در فروردین ۹۸ سیلاب‌های شدیدی در استان گلستان اتفاق افتاد و چندین تیم و دهها دستگاه آماده شد و از تهران به کمک این مناطق شتافت. همان سال در خرم‌آباد و لرستان هم سیل رخ داد که گروهی از آتش‌نشانان اعزام شدند. مدتی بعد در استان خوزستان سیلاب سنگین داشتیم که در شهرهای بستان، حمیدیه و امیدیه نیروهای ما در آن حضور پیدا کردند. دی‌ماه ۹۸ وقتی سیلاب در کنارک رخ داد، فاصله تهران تا محل سیل ۱۸۰۰ کیلومتر بود ولی همکاران آتش‌نشانی و پسماند و دیگر بخش‌های شهرداری باز هم برای کمک‌رسانی اعزام شدند. در سال ۱۴۰۰ مجددا سیل خوزستان اتفاق افتاد و ما نیرو اعزام کردیم. همچنین در زمانی که سیل امانداده داوود رخ داد با ساختمان متروپل ریزش کرد، تعداد زیادی از نیروهای آتش‌نشانی تهران برای چند روز در محل مشغول کار بودند. در اواخر سال ۹۸ وقتی کرونا شروع شد، نیروهای فنی آتش‌نشانی نخستین دستگاه‌های بزرگ ضدعفونی معابر را ساختند که تأثیر بسیار خوبی در روحیه شهروندان داشت؛ زمانی که پالایشگاه تهران آتش گرفت یا اخیرا که حوادثی در جاده چالوس رخ داد، نیروها و تجهیزات به آنجا اعزام شدند.

ایجاد شغل برای دستفروشان

یکی از مشکلات و چالش‌های شهر تهران حضور دستفروشان در معابر شهری است. راهسازی این قضیه علاوه بر آسیب‌ها و مخاطراتی که برای شهر و شهروندان دارد، باعث زشت شدن چهره شهر و همچنین ایجاد مزاحمت برای مردم می‌شود. در سال‌های اخیر با افزایش پدیده دستفروشی، مدیریت جدید شهری برای ساماندهی دستفروشان برنامه‌ها و طرح‌های مختلف و متنوعی را اجرا کرده یا در حال اجرای آنهاست که البته ایجاد شغل برای دستفروشان از وظایف شهرداری تهران نیست.

۶۵۰۰ نفر
از دستفروشان شهر ساماندهی شدند

در تمام روزهای هفته یک بازار روز برای فعالیت دستفروشان در مناطق ۲۲ گانه شهر برپا می‌شود

شناسایی **۹۰** محور دارای دستفروشی

افزایش بازارهای محلی از **۳۶** بازار به **۵۷** بازار

ایجاد بیش از **۸** هزار غرفه
جهت ساماندهی **۶۵۰۰** دستفروش

اجرای طرح کنترل و نظارت موضوعات ساماندهی در سطح مناطق ۲۲ گانه با **۱۱۰** اکیپ به مدت ۵ روز

ایجاد **۳۰** نمایشگاه فصلی ومناسبتی

خدمات ارائه شده به بانوان سرپرست خانوار در دوره جدید مدیریت شهری

مدیریت شهری به بانوان سرپرست خانواری که تحت پوشش اداره کل امور بانوان شـــهرداری تهران قرار دارند، خدمات مختلف و متنوعی از جمله مشاوره‌ای، مددکاری، آموزشی، فراغتی، حمایتی، معیشتی، مهارتی و اشتغال زایی را مد نظر قرار داده است.

۶۰۹۳ نفر
از بانوان سرپرست خانوار شهر تهران به همراه فرزندانشان تحت پوشش اداره کل امور بانوان قرار دارند

۵۱۸ نفر
متقاضی اشتغال در کارگاه‌های کوثر

۴۶۴ نفر
متقاضی واگذاری غرفه برای خوداشتغالی

۱۲۷۶ نفر
متقاضی مهارت‌آموزی شغلی برای خود و فرزندانشان

۶۶۹ نفر
متقاضی دریافت کمک‌هزینه تحصیلی برای فرزندان محصل خود

۱۱۲۱ نفر
متقاضی دریافت کمک‌هزینه درمانی برای خود یا فرزندان بیمار و معلولشان

از سال ۱۴۰۰ تاکنون، تعداد ۲۰۰ قصور از بانوان زندانبی سرپرست خانوار که رای بازدارندگی، تفاهم‌نامه ۳ ساله‌ای با سازمان زندان‌ها، از سوی مددکاری زندان زنان شهر تهران به این اداره کل معرفی شدند و خدمات مشاوره روانشناسی، مددکاری، مهارت‌آموزی و اشتغال دریافت کردند

۵۴۹ نفر
متقاضی اشتغال خانگی

۳۹۵۷ نفر
متقاضی بهره‌مندی از خدمات حمایتی به‌صورت سبد کالا و کمک‌های معیشتی در قالب وام قرض‌الحسنه کمک نقدی بلاعوض خرید لوازم منزل کالابرگ و کارت هدیه

۱۵۶۶ نفر
متقاضی دریافت خدمات آموزشی- فراغتی در زمینه مهارت‌های فردی مهارت‌های روابط خانوادگی و آموزش تحصیلی فرزندان

تلاش شهرداری برای کنترل نبض بازار مسکن

وزارت راه و شهرسازی متولی اصلی مسکن در کشور محسوب می‌شود. در این میان طبق بند ۲۱ ماده ۵۵ قانون شهرداری‌ها وظایفی چون احداث بناها و ساختمان‌هایی چون خشتی خانه، میدان، باغ کودکان و اتخاذ تدابیر لازم برای خانه‌های ارزان قیمت و ویژه اشخاص بی‌بضاعت ساکن شهر و... برای مدیریت شهری تعیین شده است. البته شهرداری با استناد به همین قانون هیچ وظیفه‌ای در ساخت مسکن ندارد و فقط می‌تواند در این خصوص تدابیر و زیرساخت‌ها را فراهم کند؛ بنابراین باز هم وظیفه قانونی خاص و متمرکزی در حوزه مسکن برای مدیریت شهری مشخص نشده است اما کمبود یک میلیون واحد مسکونی در تهران سبب شده تا مدیریت شهری در این دوره موضوع مسکن را به‌ اساس قانون مذکور بلکه در راستای مسئولیت اجتماعی و رفاه شهروندان با جدیت پیگیری کند. چرا که این روزها نبض بازار مسکن تند می‌زند و نبود تعادل میان عرضه و تقاضا است. افزایش نجومی مسکن شده است و شهرداری تهران سعی دارد با ورود به این حوزه و انجام برخی اقدامات نبض تند بازار مسکن را کنترل کند. از این رو ساخت حدود ۱۸۰ هزار دستگاه واحد مسکونی استعلام‌پذیر هدف‌گذاری شده و قرار است شهرداری تهران کارهای این بخش را در قرارگاه مسکن پیگیری کند. علاوه بر ساخت مسکن، شهرداری تهران در حوزه اجاره‌داری هم ورود کرده که در صورت واگذاری اختیارات و فراهم شدن برخی از زیرساخت‌ها با مشارکت بخش خصوصی تعدادی از بروژه‌های مسکن در قالب اجاره به افراد واگذار می‌شود. در ادامه گزارش عملکرد شهرداری تهران در قالب اعداد و ارقام بیان شده است.

میزان پیشرفت مسکن‌های هدف‌گذاری شده در قالب درصد

مناطق یک، ۱۳ و ۱۶ بیش از ۳۰ درصد

مناطق ۲، ۷، ۳، ۸، ۱۰، ۱۵ و ۱۷ بیش از ۲۰ درصد

مناطق ۵، ۹، ۴، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۸ و بیش از ۱۰ درصد

منطقه ۱۹

گسترش از ۱۰ درصد

وضعیت مناطق در حوزه مسکن

منطقه	تعداد واحدهای پیش‌بینی‌شده	تعداد واحدهای عملیاتی شده
۱	۳۵۶۰واحد	۱۴۳۰واحد
۲	۷۱۸۱واحد	۱۸۶۴واحد
۳	۴۸۴۸واحد	۵۷۳واحد
۴	۱۸۲۴۷واحد	۲۹۱۱واحد
۵	۱۶۴۹۵واحد	۲۱۹۰واحد
۶	۲۳۵۶واحد	۶۶۱واحد
۷	۳۱۰۱واحد	۸۲۷واحد
۸	۴۰۴۵واحد	۹۲۵واحد
۹	۹۴۵۵واحد	۹۳۶واحد
۱۰	۴۳۸۹واحد	۱۰۰۳واحد
۱۱	۲۰۲۸واحد	۳۸۴واحد
۱۲	۲۱۶۶واحد	۳۳۰واحد
۱۳	۴۹۹۱واحد	۱۷۱۲واحد
۱۴	۵۰۱۶واحد	۹۶۵واحد
۱۵	۱۲۰۳۱واحد	۲۱۳۶واحد
۱۶	۸۲۸۶واحد	۲۷۱۴واحد
۱۷	۴۰۰۷واحد	۱۰۲۸واحد
۱۸	۱۸۴۱۹واحد	۲۱۱۳واحد
۱۹	۱۴۲۴۳واحد	۱۱۵۴واحد
۲۰	۸۷۲۷واحد	۱۶۶۶واحد
۲۱	۲۰۷۰۰واحد	۲۴۹۱واحد
۲۲	۱۷۲۹۲واحد	۴۹۷۹واحد

پیشترین میزان تحقق

منطقه یک: ۳۷ درصد
منطقه ۱۳: ۳۴ درصد
منطقه ۱۶: ۳۲ درصد

کمترین میزان تحقق

منطقه ۱۹: ۸ درصد
منطقه ۱۸: ۱۱ درصد
منطقه ۲۰: ۱۳ درصد

هدف‌گذاری واحدهای مسکونی در مناطق ۲۲ گانه

هدف‌گذاری کلی: ۱۸۰۲۱۳ واحد مسکونی
تعداد عملیاتی شده: ۳۶۲۴۰ واحد مسکونی

برنامه عملیاتی امسال (۱۴۰۲)

- تهیه طرح و پیگیری تصویب و اجرای طرح‌های بازتوسعه اراضی نظامی به ظرفیت ۲۳۲۶۰ واحد مسکونی
- تهیه طرح و پیگیری تصویب و اجرای طرح بازتوسعه شن‌جاله‌های منطق ۱۸ به ظرفیت ۸۰۰۰ واحد مسکونی
- بیشبرد مفاد ۳۶ تفاهمنامه مبادله شده با نهادها و دستگاه‌ها برای احداث ۵۳۰ هزار و ۹۲۰ واحد مسکونی
- پیگیری تبادل ۱۴ تفاهمنامه با دستگاه‌ها به ظرفیت ۶۶۰ هزار واحد مسکونی
- شناسایی اراضی مستعد تأمین مسکن و تسهیلگری اخذ مجوزهای احداث مسکن در ۲۵۰ بروژه قرارگاه به ظرفیت ۱۶۷ هزار و ۸۲۸ واحد مسکونی
- تهیه طرح، پیگیری اخذ مصوبه کمیسیون ماده ۵ و صدور پروانه برای ۳۴ بروژه در اراضی متعلق به شهرداری به ظرفیت ۲۴ هزار و ۵۰۰ واحد مسکونی
- پیگیری صدور پروانه برای ۱۳ بروژه به ظرفیت ۶ هزار واحد مسکونی
- پیگیری تهیه طرح و اخذ مصوبه کمیسیون ماده ۵ برای ۲۱ بروژه به ظرفیت ۱۸ هزار و ۵۰۰ واحد مسکونی
- پیگیری اجرای ۱۵ بروژه به ظرفیت ۷ هزار واحد مسکونی در اراضی متعلق به سازمان نوسازی شهر تهران
- کارسازی ۳۳۶۱ میلیارد تومان عوارض صدور پروانه و بایان کار در ۱۳ بروژه در مجموع به ظرفیت احداث ۱۰ هزار و ۲۸۰ واحد مسکونی
- اجرای محلات الگو نقرآباد، اسلام‌آباد، ترمبار، اراضی اطراف مگامال و تهرانسر
- تدوین برنامه‌ها و دستورالعمل‌ها
- تهیه لایحه راه‌اندازی سازمان اجاره‌داری مسکن در شهرداری تهران
- پیگیری تصویب لایحه تسهیل امور و رفع موانع تولید مسکن
- تدوین طرح فروش متری مسکن
- تدوین مدل محاسبه ارزش افزوده ناشی از مولدسازی املاک شهرداری

خدمت‌رسانی شهر به معلولان

مناسب‌سازی محابر شهری

مناسب‌سازی وسایل نقلیه خاص

اختصاص میزهای خدمت خاص

تعداد معلولان شهر تهران **۱۵۰** هزار نفر

مناسب‌سازی وسایل نقلیه برای تردد معلولان (۱۴۰۲)
۲۴ اتوبوس
۸ مینی بوس
۸۲ ون

میزان کل ساماندهی پیاده رو **۱۲** هزار کیلومتر

میزان پیاده‌روی ساماندهی شده **۲۲۸** کیلومتر

خدمات ارائه‌شده در حوزه سلامت

در دوره جدید مدیریت شهری، شهرداری تهران به دستور علیرضا زاکانی، شهردار تهران در یک اقدام جهادی با شعار «تهران دوباره جان می‌گیرد» برای واکسیناسیون شهروندان تهرانی و به‌ویژه گروه‌های آسیب‌پذیر به مقابله با ویروس کرونا رفت. همچنین در مراکز درمانی متعلق به شهرداری تهران، خدمات بهداشتی و درمانی به تمام شهروندان ارائه می‌شود. در واقع شهرداری تهران در بحران از نقش درمان و بهداشت شهر هم پیشقدم شده است.

۱۵ مرکز سیار و ثابت در کرونا فعال بودند.
۸۰۰ هزار نفر در این مراکز واکسن کرونا دریافت کردند.
۲ مرکز ثابت واکسیناسیون در مناطق ۹ (استاد معین) و ۱۰ (خیابان قزوین) همچنان فعال هستند.

۵ پایگاه خدمات درمانی اربعین سال گذشته در کربلا و نجف فعال بودند.
تعداد این پایگاه‌ها برای سال جدید افزایش پیدا می‌کند.

۴۸ هزار نفر از پرسنل شهرداری ازجمله کارگران فضای سبز پایش سلامت شدند.
طرح واکسیناسیون هیاتیت_کارگران شهری

بیش از ۲۴ هزار نفر از کارگران شهری ۳ دوز واکسن هپاتیت دریافت کردند.
ارائه ۴ میلیون نفر خدمت به پرسنل بازنشسته و شهروندان پایتخت در ۱۹ مرکز درمانی شهرداری تهران

۳۰ درصد مربوط به پرسنل شهرداری
۷۰ درصد مربوط به شهروندان

حل مسائل خارج از تهران

مسائلی که طی ۳ سال اخیر خارج از تهران رخ داده‌اند، اگرچه در حدود و تعاریف شهرداری تهران نیست اما در پی معضلات انسان‌دوستانه شورای شهر، این نهاد اجتماعی به‌نوبه خود در آنها حضور یافته و با کمک‌های مختلف در رفع این موارد سهمی بزرگ ایفا کرده است.

کمک به زلزله‌زدگان خوی
۱۵ میلیارد تومان

کمک به سیل امدادده داوود
اعزام **۱۵۰۰** نیروی خدماتی

کمک به پیاده‌روی اربعین
۳۰ میلیارد تومان

کمک به حادثه متروپل
اعزام **۵۰** آتش‌نشان

نگهداری طولانی‌مدت از سگ‌های بلاصاحب

یکی از چالش‌های شـــهر تهران، به‌ویـــژه در مناطق و محله‌های حاشـــیه‌ای، پرســـه‌زنی و ازدیاد سگ‌های بلاصاحب اســـت. با توجه به این موضوع، روزانه چندین سگ‌های بلاصاحب را برعهده دارد و پس از آن وظیفه‌ای برای شهرداری در نظر گرفته نشده است؛ از این‌رو به‌ بر حی اقدامات در این راستا اشاره خواهیم کرد:

و براساس درخواست‌ها و شکایت‌های مردمی، گشت‌ها به نقاط اعلام‌شده اعزام می‌شوند. البته شهر داری تهران تا مدت زمان مشـــخصی وظیفه نگهداری از سگ‌های بلاصاحب را برعهده دارد و پس از آن وظیفه‌ای برای شهرداری در نظر گرفته نشده است؛ از این‌رو به‌ بر حی اقدامات در این راستا اشاره خواهیم کرد:

۲ مرکز نگهداری از سگ‌های بلاصاحب:

مرکز آرادکوه با ظرفیت ۲ هزار قلاده
مرکز شرق تهران با ظرفیت ۷۰۰ قلاده

زنده‌گیری، غربالگری، درمان و عقیم‌سازی و نگهداری مراحلی است که سگ‌های بلاصاحب طی می‌کنند.
مراکز نگهداری سگ‌های بلاصاحب مجهز به امکاناتی چون کلینیک، اتاق جراحی و داروخانه است.

حدود **۱۵۰۰** سگ بلاصاحب در این مراکز نگهداری می‌شوند

روزانه **۵۰** قلاده میانگین تعداد سگ‌های زنده‌گیری شده است

حدود **۷۰۰** میلیون تومان هزینه ماهانه زنده‌گیری سگ‌های بلاصاحب

حدود **۵۰۰** میلیون تومان هزینه ماهانه نگهداری از سگ‌های بلاصاحب

حدود **۶۷۰** هزار تومان هزینه ماهانه زنده‌گیری و نگهداری هر قلاده سگ بلاصاحب

حدود **یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون تومان** هزینه ماهانه شهرداری برای جمع‌آوری و نگهداری سگ‌های بلاصاحب

مناطق حاشیه‌ای مانند یک، ۲، ۴، ۲۱، ۲۲ بیشترین آمار را در بحث سگ‌های بلاصاحب دارند.

جهان

محمد سرابی
روزنامه‌نگار

کارکرد اجتماعی- محلی شهرداری‌ها

مسئولیت اجتماعی شـــهرداری (MUNICIPAL SOCIAL RESPOSIBILITY) امروزه به یک ضرورت و حتی چالش تبدیل شده است. آخرین موضوعی که در این زمینه مطرح شـــد به بحران کرونا و ارتباط دارد. در این بحران چند ساله مشخص شد که ارتوای اجتماعی در شهرها به‌شدت زیانبار است تا جایی که مستقیما بر سطح سلامت عمومی و حتی میـــزان مرگ‌ومیر تأثیـــر می‌گذارد. جالب اینکه شهرداری‌ها در این زمینه مسئول شناخته شدند درحالی که معمولا حوزه بهداشت متولیان مشخص دیگری دارد. شـــهرداری‌ها در کشـــورهای توســـعه‌یافته رویکردی را به‌صورت جدی به‌عهده گرفتند تا سطح سلامتی ساکنان شهر را افزایش دهند.

ساخت کتابخانه‌ها و زمین‌های بازی برای جوانان تا بتوانند با همسالان خود بیشتر ارتباط برقرار کنند، ایجاد فضاهای سبز آرام و مراکز مذهبی که معمولا سالمندان بیشتر به آن توجه نشـــان می‌دهند و نصب نیمکت در خیابان‌های قابل پیاده‌روی که زمینه‌ای برای ارتباطات شـــخصی و فرهنگی فراهم می‌کند بخشی از این طرح‌ها هستند. شهرداری‌ها با برعهده گرفتن مراسم‌های گوناگونی که ارتباط بین گروه‌های مردمی را برقرار می‌کند و جوامع محله‌ای را شکل می‌دهد در مقابله با زمینه‌های انزوای اجتماعی مؤثر هستند اما بعضی از فعالیت‌های شهرداری‌ها اساسا خارج از مسئولیت قانونی آنها قرار می‌گیرد.

مراقبت‌های اجتماعی

وزارت رفـــاه کشـــور «اتونی» در شـــمال شـــرقی اروپا از شهرداری‌ها خواسته است که ارائه سطح حداقلی از خدمات اجتماعی را برعهده بگیرند. به‌عنوان مثـــال مراکزی برای مراقبت از افراد دچار اختلال روانی را ایجاد و مدیریت کنند. در مقابل شهرداره‌ا عنوان کرده‌اند که برای ارائه این خدمات نیازمند بودجه دولتی هستند زیرا نمی‌توانند از بودجه شهری برای این کار هزینه کنند. راهی که دولت پیشنهاد کرد ایجاد صندوق مشترک میان شهرداری‌هاست تا هزینه شهرهای کوچک از درآمد شهرداری‌های ثروتمند تأمین شود؛ این کار هم مورد پذیرش شهرداری‌ها قرار نگرفت.

حوزه دیگر فعالیت‌هـــای اجتماعی شـــهرداری‌ها مراقبت از ســـالمندان اســـت. این کار در حیطه وظایف دولت قرار دارد زیرا ناشی از تغییرات ســـنی جمعیت است که باید در سیاســـت‌های کلان مورد توجه قرار گیرد. یک روش ارائه خدمات به ســـالمندان، به کارگیری نسل جوان جویای کار برای مراقبت از آنهاست اما این ایده در مرحله اجرا نیازمند همکاری شهرداری‌های کوچک است که اطلاعات بیشتری از جوامع محلی دارند. در تحقیقات راهبرد مراقبت اروپایی (European Care Strategy) مشخص شده است که اگر سالمند و پرســـتار او اهل یک محدوده کوچک مانند یک محله باشند، نتیجه پایدارتر خواهد بود و این ارتباط از طریق شهرداری‌ها و سازمان‌های تحت نظر آنها ممکن می‌شود.

کودک کار

شهرداری زمیت در ترکیه با همکاری نهادهای بین‌المللی بخشی از مشـــکل کودکان کار در این شـــهر را کاهش داده است. شهرداری‌های ترکیه از ۳ دهه پیش طرح‌هایی برای کنترل کودکان کار داشته‌اند اغلب این کودکان از روستاها و مناطق کشاورزی به شهرها می‌آمدند و نوعی کارگر فصلی بودند اما بعد از ظهور داعش گروه زیادی از مهاجران که به سمت اروپا فرار می‌کردند در ترکیه ساکن شدند و بخشی از کودکانی که در خیابان‌ها به دستفروشی می‌پردازند از همین گروه هستند. شهرداری زمیت با همکاری یونیسف، برخی سازمان‌های خارجی و بخش اجتماعی استانداری استان قوجه‌ایلی، مراکزی با عنوان «خانه من» ایجاد کرد. کودکانی که از سوی گشت‌های شـــهرداری جمع‌آوری می‌شوند به این مراکز برده می‌شوند و از این طریق با خانواده آنها تماس گرفته می‌شود. با موافقت خانواده، این کودکان ساعت‌هایی در روز را در مراکز شـــهرداری می‌گذرانند و در آنجا آموزش می‌بینند. خانواده‌ها معمولا با این کار موافقت می‌کنند زیرا بیشتر کودکان آنها بی‌سواد هستند.

غذای رایگان

شـــهرداری بوکوهاما طرحی برای جمع‌آوری مواد غذایی و نگهداری از آنها و توزیع در میان نیازمندان را اجرا می‌کند. مواد غذایی به‌ســـته‌بندی شده در فروشـــگاه‌ها و اینها که نزدیک به زمـــان انقضا هســـتند، دیگر در بـــازار به فروش نخواهند رسید زیرا مشتریان از آنها استقبال نمی‌کنند. در خانه‌ها هم ممکن است این مواد غذایی پیدا شود. شهرداری با ســـاخت یک شـــبکه اطلاع‌رســـانی و حمل‌ونقل «مواد غذایی بسته‌بندی شده که می‌توان در دمای اتاق نگهداری کرد و یک یا ۲ مـــاه تا تاریخ انقضای آن باقی مانده باشـــد» را جمع‌آوری می‌کند و با همـــکاری انجمن‌های محلی به خانواده‌های تک‌سرپرست یا نیازمندهای دیگر داده می‌شود. طرح‌هایی برای انتقال غذای بسته‌بندی نشده از رستوران‌ها هم وجود داشـــت که کرونا مانع به نتیجه رســـیدن آن شد. شهرداری از مشخصات سلامت مواد غذایی هم برای بررسی احتمالی فاسد نبودن این غذاهای بسته‌بندی شده استفاده می‌کند. مدرسه‌ها یکی از مراکز اصلی دریافت این کمک‌ها هستند و با نصب تابلوهایی نشـــانه‌گذاری می‌شوند. حدود یک‌چهارم شهرداری‌های ژاپن مشـــغول اجرای این طرح هستند و موفقیت آن تا جایی پیش رفته که به‌عنوان بخشی از برنامه کاهش تولید زباله نیز شناخته می‌شود.

وظایفی فراتر از قانون

نگاهی به فعالیت‌های شهرداری تهران در حوزه آسیب‌های اجتماعی

توجه به آسیب‌های اجتماعی در کلانشهری مثل تهران اگرچه وظیفه ذاتی شهرداری نیست اما وسعت آن، چنان زیاد و عواقب آن، چنان وخیم است که این نهاد اجتماعی داوطلبانه یا در مسیر اصلاح وضع موجود نهاده‌ام در این مسیر فعالیت‌های متعددی داشته و دارد. حوزه‌های خاکستری نظیر معتادان متجاهر، کودکان کار، کارتن خواب‌ها و منکدیان هر روز در جای جای این شهر صحنه‌های ناامنی را رقم می‌زنند و اگر نهادهای عضو نتوانند شدت نفوذ اینها را کنترل کنند، طبق آمارها در مناطق مرکزی شهر تنظیر ۱۲ تا ۱۵ درسال گذشته بالغ بر ۲۰ هزار معتاد متجاهر جمع‌آوری و به مراکز رسیدگی تحویل داده شده‌اند. در سایر مناطق نیز معضلات اجتماعی از این دست وجود دارند اما چشم شهر برای برخورد با این مشکلات بینداز است.

تعداد نهادهای مسئول در زمینه آسیب‌های اجتماعی **۱۴** نهاد
تعداد مراکز یاور شهر **۹** مرکز
تعداد مراکز پویا شهر برای ساماندهی کودکان کار **۳۴** مرکز

بودجه راه‌اندازی	بودجه راه‌اندازی	بودجه ترویج	بودجه
مراکز مهارت‌آموزی معتادان متجاهر **۳۵** میلیارد تومان	مرکز جامعه‌پذیری بهبودیافتگان **۱۴.۵** میلیارد تومان	مسئولیت پذیری اجتماعی **۳۰** میلیارد تومان	طرفیت مددسراها برای افراد بی‌خانمان **۲** هزار نفر

نگهداری معتادان متجاهر در مراکز باور شهر **۴۲۰۰** نفر

بودجه استعدادیابی کودکان کار **۳۰** میلیارد تومان